

Fredagen den 27 mars

Kl. 9.00–10.10

§ 1 Särskild debatt om mediernas och kulturens oberoende

*Särskild debatt om
mediernas och
kulturens oberoende*

Anf. 1 CHRISTER NYLANDER (L):

Fru talman! När Liberalernas riksdagsgrupp begärde en särskild debatt om mediernas och kulturens frihet var det en fråga som var mycket het. Det handlade om att värna public services oberoende och om att stärka kulturens frihet. Det fanns exempel på politiker som försökte lägga sig i kulturen.

Det är några veckor sedan nu. Så här mitt i coronatider känns det som att vi lever i en helt annan värld. Men frågan om frihet för medierna och oberoende för kulturen är hetare än någonsin.

Vi ser en tid då många från en dag till en annan har förlorat sina inkomster. Vi ser ett läge där konserter ställs in, där pjäser som repeterats aldrig kommer att nå publik, där biosalonger och museer står tomma och där tidningar ser annonsintäkter rasa. När ekonomin är svagare är risken för beroende större. Det ställer ännu större krav på oss politiker.

Jag är glad över det akuta paket som vi har kommit överens med regeringen om. Jag är också glad för hur det utformades. Vi låter experter ge pengarna till dem som behöver det mest, och politiker håller armlängds avstånd. Det är det centrala, fru talman. Armlängds avstånd måste råda. Politiker ska inte lägga sig i medierna och kulturen.

Anf. 2 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP):

Fru talman! I tider av kris prövas vår förmåga till samling och handlingskraft. Spridningen av coronaviruset är ett stort hot mot vårt samhälle. Det är i första hand ett hot mot människors liv och hälsa. Ett antal människor, ett stort antal människor, kommer att drabbas hårt. Många kommer att bli sjuka, en del svårt sjuka. Vissa kommer till och med att mista sina liv. Människor i hela vårt land kommer att behöva leva med den sorg det innebär att mista en älskad farmor, pappa eller livskamrat.

Coronavirusets framfart är också ett hot mot människors drömmar och framtidsplaner. När samhället stannar ser vi hur människor tvingas revidera sina livsplaner. Tillvaron sätts på paus. Hela livsverk går om intet.

Fru talman! Det är vår skyldighet att som samhälle göra allt som står i vår makt för att skydda dem som riskerar att råka illa ut. Som statsministern sa i sitt tal till nationen kommer det ”några få avgörande stunder i livet då du måste göra uppoffringar, inte bara för din egen skull utan också för att ta ansvar för din omgivning, för dina medmänniskor och för vårt land. Den stunden är nu. Den dagen är här. Och den uppgiften gäller alla”. Precis

så är det. Det är nu vår förmåga till samling, solidaritet och handlingskraft prövas.

Min statsrådskollega, finansminister Magdalena Andersson, pratar om att vi har finansiella resurser i ladorna. Det är bra. Det är resurser som kommer väl till pass i en stund som denna. Men vi har också något annat i ladorna: en reserv av mänsklig tillit, solidaritet och omtanke. Det är ur denna guldreserv av mänsklig omtanke som vi nu plockar fram kraften i vårt samhälle, i den stund då den som allra mest behövs.

Fru talman! Våra kollektiva ansträngningar ger upphov till eftertanke. Hur kommer det sig att vi tillsammans gör denna oerhörda kraftsamling för att skydda vårt samhälle? Självklart handlar det om liv och hälsa, om omtanke om våra medmänniskor. Men det handlar också om att värna allt det vi uppskattar i det humanistiska och fria samhället. Det handlar om att vi är människor, att vi vill leva våra liv i frihet och få möjlighet att blomstra som de vi är. Det är just det vi kan göra i kulturen. Churchill sägs ha sagt: Om inte kulturen, vad är det då vi försvarar?

Konsten är inte bara en gemytlig utsmyckning för den som har en välfylld plånbok, fru talman. Den har också en inneboende kraft. Den kan säga oss något väsentligt om hur det är att vara människa, kan vara en kritisk blick på vårt samhälle, kan blottlägga det vi inte ser med ögat och kan ibland också våga ställa de kritiska frågorna. För att det ska vara möjligt måste konsten och kulturen få vara just en fri, utforskande och oberoende kraft.

Att värna det fria kulturlivet, i kristid likväl som i lugnare tider, är alltså en grundläggande uppgift för varje politiker som förstår att skydda ett öppet, demokratiskt och dynamiskt samhälle. Då är det viktigt att denna diskussion får utrymme även i kristid, kanske särskilt då. Det är nämligen just i kris som humanistiska och frihetliga värden riskerar att hamna i skymundan.

I tider av kris blir det också uppenbart hur beroende vårt samhälle är av oberoende och professionell journalistik och av tillförlitlig information som når hela landet. Samtidigt är mediernas granskande roll lika viktig nu som någonsin annars. Politiker, myndigheter och makthavare måste bevakas kritiskt men sakligt. Makthavare ska inte kunna slå sig till ro bara för att det är kris.

Fru talman! I fredags kunde jag presentera ett stödpaket för kulturen. Kultursverige är ett kulturellt ekosystem, en väv av kulturskapande som utgörs av små och stora arrangörer, en väv som arrangerar scenkonst, konserter, festivaler, uppläsningar och filmvisningar i en mångskiftande mosaik. Det är stora som små aktörer, från den lilla fristående teatergruppen till konserter som drar publik i tusental.

Regeringen har de senaste dagarna också lanserat kraftfulla åtgärder för att stötta näringsliv och företag i hela vårt land.

Fru talman! Avslutningsvis vill jag tacka Liberalerna som har tagit initiativ till denna viktiga debatt. Jag vill tacka Socialdemokraterna, Liberalerna och Centerpartiet för ett konstruktivt arbete med stödpaketet och riksdagens övriga partier för uppslutning för värdet av kultur i denna stund.

Anf. 3 LAWEN REDAR (S):

Fru talman! Det är ofrånkomligt att i dessa dagar fundera över vad ett samhälle är utan alla biografier, teatrar, idrottshallar, kulturhus, bibliotek,

restauranger och kaféer, museer och gallerier. De är mötesplatser. Samhället skulle vara alldeles syrefattigt, ödsligt och tomt utan dem.

Fru talman! Nu lever vi i en exceptionell tid. Smittorisken har framtvingat det historiska beslutet att begränsa allmänna sammankomster. Den nationella sammanhållningen och solidariteten får i stället uppvisas genom avstånd människor emellan.

Givetvis handlar all prioritet nu om att vi ska bekämpa smittan och skydda människoliv. Men i dagarna ser vi också hur auktoritära regimer använder sig av smittorisken i syfte att åstadkomma inskränkningar i civila och politiska rättigheter. Mitt i Europas hjärta har Ungerns premiärminister Viktor Orbán lagt fram ett lagförslag om att kunna styra landet genom dekret på obestämd tid. Ungern är det land i EU som enligt organisationen Freedom House inte längre kan betecknas som en demokrati, detta mitt i vårt Europa, i ett av unionens medlemsländer. Orbán har lyckats ta kontroll över det civila samhället, över public service och över universitetens utbud. Frivilligorganisationer, människorättsaktivister och journalister hotas aktivt.

Fru talman! Det är precis det här ett fritt kulturliv och oberoende medier handlar om. Det ska vara fritt och oberoende, granskande och kritiserande, undersökande och provokativt. På så sätt vitaliseras samhället, och makten får granskande ögon.

Jag känner stolthet över vårt demokratiska och frihetliga land, över vårt starka kulturliv, över våra oberoende medier och över tilltron till expertis, vetenskap och demokratins förmåga. Historiskt har vi socialdemokrater alltid tagit strid för dessa frihetliga principer. Det ligger i socialdemokratins uppgift att fortsätta den kampen.

Anf. 4 LOTTA FINSTORP (M):

Fru talman! Jag tackar Liberalerna för initiativet till denna viktiga debatt.

För oss moderater är det en självklarhet att fria och oberoende medier av hög kvalitet liksom en fri kultur spelar en helt avgörande roll för det demokratiska samtalet. Det är kittet som håller vårt samhälle samman och som har en extra viktig roll i tider av extrem oro. När initiativet till denna debatt togs hade inte coronaviruset slagit till i hela landet med full kraft. Men i dag är oron för liv och hälsa för oss själva och anhöriga och oron för det egna företaget eller arbetet en realitet. Detta bär vi med oss var och en och tillsammans dygnet runt.

Kultur- och mediesektorn har drabbats mycket hårt. Uppförsbacken kommer att bli mycket tung när denna mardröm får ett slut. Det är viktigare med snabba beslut från regering och riksdag än med precision när åtgärder beslutas.

Den redan tidigare stora sociala otrygghet som finns inom de kulturella och kreativa näringarna, inte minst på grund av svårigheter att räkna ut SGL, blir nu ytterst påtaglig inom dessa yrkesgrupper.

Fru talman! Fria medier är grundläggande i en demokrati och i ett fritt och öppet samhälle. Moderaterna värnar ett robust konstitutionellt skydd för yttrande- och tryckfriheten samt spelregler i övrigt som garanterar mediernas oberoende och möjliggör mångfald och konkurrens.

Vår uppfattning är att public service fyller en viktig demokratisk funktion i vårt samhälle, samtidigt som de statliga programföretagens uppdrag

Prot. 2019/20:95

27 mars

*Särskild debatt om
mediernas och
kulturens oberoende*

ska ha en tydlig inriktning och vara begränsat i omfång. Politiken, det vill säga vi här, utformar tillståndsvillkoren för public service men ska hålla sig borta från det journalistiska arbetet och överlåta granskningen till oberoende organ. Politiken ska inte fatta beslut om vilka program som ska sändas eller om vilket innehåll som ska produceras av public service – eller av andra medier för övrigt.

Det finns mycket man kan kompromissa om i politiken. Men det finns inget utrymme för kompromisser när det kommer till grundläggande principer för kulturens och mediernas frihet. För oss är det en kärnuppgift att i såväl regeringsställning som opposition göra allt vi kan för att stärka det konstitutionella skyddet för det fria samhällets institutioner.

Men det får inte finnas beröringsskräck. Det får inte vara så att varje seriös och kritisk diskussion om till exempel public service misstänkliggörs som auktoritär utveckling.

Fru talman! Begreppet mediemångfald är oerhört viktigt. Jag kommer att återkomma till det i nästa omgång.

Anf. 5 ARON EMILSSON (SD):

Fru talman! Vad är vi människor egentligen när allt kommer omkring? Jag för min del är dataingenjör.

Citatet kommer från ett tidningsurklipp som ofta fångade mitt intresse som liten. Det är sant och humoristiskt. Vi människor är dock mer än vårt yrke. Vi är inte bara dataingenjörer – eller läkare, som i detta nu för övrigt utför heroiska insatser världen över för att vårda smittade i coronapandemin och begränsa smittspridningen. Låt mig uttrycka en eloge till alla dem och till de grenar av civilsamhället och kulturlivet jämte näringslivet som nu på ett eller annat sätt kämpar mot direkta eller indirekta följder av pandemins farsot. Här ser vi hur frihet och oberoende krok armar med nationell samling och det offentliga kraftsamling – folk och förtroendevalda hand i hand.

Vi människor är kulturella varelser. Så länge människan format civilisationer och gemenskaper har vi odlat kulturella uttryck och kommunikationsmedel. Sedan skriv- och tryckkonstens, radions, den rörliga bildens och it:s inträden har vi kommunicerat, interagerat, förmedlat nyheter och granskat makthavare på yttrande- och tryckfrihetens grund. Svensk tryckfrihetslagstiftning är en av världens äldsta. Låt oss vara stolta, men inte nöjda.

Dagens kulturella och kreativa näringar, det mångsidiga medielandskapet, förhållandet mellan till exempel allmänhet, förtroendevalda, profession, vetenskap och debatt samt inte minst bildning kontra raster av politiska doktriner som klassiska bildnings- och kulturinstitutioner ska genomdriva som hantlangare i regeringens samhällsbygge är centrifugfrågor i svensk kulturpolitik. Begreppet armlängds avstånd antar alltmer formen av en sufflé i vilken vi parlamentariker lägger alltmer olika definitioner. Vi är alltmer oense om huruvida armlängds avstånd råder eller ej, även om vi verkar rörande överens om dess betydelse och behov.

Vi upplever i dag en kulturkonserverativ renässans. Gemenskap, sammanhållning och medborgardialog blir allt viktigare vid sidan av ett ökat engagemang för den offentliga konsten och för klassiska skönhetsvärdens samspel med människans livsmiljö. Det är klart att detta oroar företrädare för den normkritik som i dag blivit norm. Det ger rum åt nya uttryck och

kritik mot invanda föreställningar och uppfattningar, som att ingen borde tycka något om den värderingsstyrda kulturpolitik som varit förhärskande i decennier – man vägrar erkänna att ingen kulturpolitik är värderingsfri.

Låt mig vara tydlig. Sverigedemokraterna är bärare av kulturpolitiska mål som vi menar dels skulle stärka kulturlivets roll i samhället, dels skulle påbörja en resa mot ett friare konst- och kulturliv jämte det offentligas ansvar. I höstas presenterade undertecknad därtill ett inriktningsprogram för ett medielandskap där mångsidighet och yttrandefrihet är ledord. Det står inte i kontrast till, utan bärs av, nationell sammanhållning och folklig förankring. All makt utgår från folket, stadgar vår grundlag. Vi har i dessa tider inte experter bara för att de ska skänka oss rekommendationer. De ska också kunna visa modeller och förklara hur de resonerar. Likadant är det på kultur- och mediefältet – folk, förtroendevalda och profession hand i hand.

Anf. 6 ALIREZA AKHONDI (C):

Fru talman! Ärade kollegor! Åhörare! Att Sverige har ett brett medieutbud är viktigt och på många sätt avgörande för en fungerande demokrati, bland annat för granskning av makthavare och för opinionsbildning där flera perspektiv får möjlighet att föras fram.

Då behöver vi både public service och kommersiella medier, sida vid sida, för att ge en mångfald av perspektiv. Inte minst ser vi detta i dessa dagar med de svårigheter vi befinner oss i. Det visar också tydligt vilken samhällsnytta medier har i att informera om vad som händer och hur man kan skydda sig, men även i att kritiskt granska hur politiker, myndigheter med flera hanterar situationen.

Public service spelar en stor roll för spegling av hela landet. Ett brett uppdrag för public service är centralt för att utbudet fortsatt ska vara relevant för många i Sverige.

Public service-medierna SVT, SR och Utbildningsradion finansieras som bekant via en public service-avgift. Att public service är oberoende och opartisk är viktigt för trovärdigheten. Vi har i Sverige ett system med ansvariga utgivare och en granskningsnämnd för public service. Denna granskning och uppföljning av medier ska politiken hålla ett tydligt avstånd till.

De nya sändningstillstånden för public service-bolagen är också viktiga för att markera bolagens oberoende. En mångfald av perspektiv är en förutsättning för fria medier. Oberoende medier behövs för en mångsidig granskning av makten. Det är mediernas uppgift att granska makten. Det är inte makten som ska granska medierna.

Betydelsen av oberoende medier går inte att överskatta. Men det krävs bra och rättvisa förutsättningar för medier i hela landet. Vi lever också i en tid med ett alltmer differentierat medieutbud och tidningar under ekonomisk press.

Det måste finnas resurser till mediebevakning i hela landet. Det är akut just nu. Det gäller att klara av denna kris här och nu. Det är en politisk fråga. Det handlar om information och tillgänglighet.

Fru talman! Här vill jag också passa på att lyfta fram biblioteken som finns i hela landet i alla kommuner. De spelar en viktig roll både som informations- och kulturförmedlare men också för bildning i ett större perspektiv.

Prot. 2019/20:95

27 mars

*Särskild debatt om
mediernas och
kulturens oberoende*

Biblioteken har också ett uppdrag att nå inte bara dem som talar svenska, utan biblioteken blir här en viktig länk för allt fler i vårt samhälle. Det är de även för den som inte har talad svenska som sitt modersmål eller som behöver andra möjligheter för att ta till sig en text eller information. Vi ser detta behov än mer i dag i pandemins spår.

Fru talman! Det är centralt med ett brett och fritt kulturliv i hela landet. Det är samtidigt rimligt med någon form av politisk styrning när det gäller skattefinansierad kultur. Men det är viktigt att definiera vad det är politiken ska styra. Det bör då handla om resurstilldelning till olika områden som till exempelvis scenkonst för barn.

Låt oss värna mediernas oberoende och ett rikt kulturliv även framöver!

Anf. 7 HANNA GUNNARSSON (V):

Fru talman! Den här debatten handlar om något av det absolut viktigaste i vår demokrati, mediernas frihet och oberoende och ett kulturliv som kan verka fritt. Förhoppningsvis är vi alla överens om hur viktigt detta är så att vi kan gå härifrån och ha varit med om att stärka demokratin ytterligare i dag.

Fria medier får aldrig tas för givet. Vi ser runt om i världen hur möjligheterna att rapportera fritt, ställa frågor och granska makthavare är lätt att beskära. Det kan börja med att vissa medier kallas för fula namn eller blir bortviftade vid presskonferenser. Det kan gå så långt att det slutar med en enda statskontrollerad nyhetskanal med en styrd rapportering.

Fru talman! Vi lever just nu i en väldigt allvarlig situation. Vi är i en kris orsakad av en pandemi där alla samhällets resurser sätts på prov. Här har medierna en väldigt viktig roll när det gäller att vara med och sprida information om hur vi ska klara den här krisen. Men samtidigt ska de granska och rapportera vad det är som händer.

Medierna och kulturlivet står också inför stora egna hot. De kämpar med sin egen tillvaro i en tid då annonsförsäljning och biljettintäkter stört-dyker. Hur ska alla de kulturutövare och all den personal som arbetar inom kulturen och som i dag inte har en trygg anställning kunna försörja sig när deras utställningar, uppsättningar eller andra uppdrag försvinner nästan över en natt? Det handlar om större delen av det fria kulturlivet där det kommer att behövas väldigt mycket stöd.

Här måste man också nämna lokaljournalistiken. Det är de som rapporterar väldigt mycket om vår kommun- och regionpolitik, det som hamnar närmast människor. Här finns en god lokalkännedom som gör att medborgare kan vara med i den politiska debatten på hemmaplan. Här ser vi också en vikande annonsmarknad och att mindre tidningar kommer att få det mycket tufft framöver.

Regeringen har arbetat skyndsamt med stöd till olika delar av samhället. Det ska den ha väldigt mycket beröm för. Men många av de insatserna behövs också för medie- och kulturbranschen där det absolut inte är arbetsbrist, i varje fall inte i medierna just nu.

Därför är det viktigt att det stöd som kan komma även till medie- och kulturbranschen framöver hamnar hos dem som behöver det stödet allra mest och inte bara går till mediernas storägare.

Anf. 8 HANS EKLIND (KD):

Fru talman! Sällan har väl värdet av att ha fria medier varit mer uppenbart än i dessa tider. Covid-19 har gjort oss alla till storkonsumenter av information. Att vi då har medier som axlar sitt ansvar att föra fram saklig information samtidigt som de kritiskt granskar är oerhört viktigt. Här har public service en central roll. Public service är förenklat tv och radio i allmänhetens tjänst.

Vi kristdemokrater menar att det uppdrag som utförs av Sveriges Radio, Sveriges Television och Utbildningsradion spelar en viktig roll för vår demokrati och vårt öppna samhälle. Vi har i en motion uttryckt oss på följande vis: Kristdemokraterna är för ett oberoende public service som kan tillhandahålla oberoende och saklig nyhetsförmedling. En av public services grundförutsättningar är att man ska stå oberoende från såväl politisk som kommersiell påverkan.

Det är tydliga, starka och viktiga ord. Av detta följer att vi givetvis välkomnar att det förs en levande diskussion kring hur det uppdraget förvaltas och utförs. Tystnad kan aldrig vara ett alternativ, censur definitivt inte, men däremot samtal. Att vi som folkvalda kan samtala om hur public service förvaltar det uppdrag som vi har gett dem, tillsammans med drygt 50 miljarder kronor för innevarande period, är inte bara bra utan snarast en skyldighet. I detta föreligger inget hot mot fria medier, för samtal och censur trivs inte ihop. De är, om vi tänker efter lite, varandras motsats. Fria medier hotas snarast av tystnad, inte av samtal eller diskussion.

Vi kristdemokrater har varit tydliga med att vi vill se över uppdraget och smalna av det så att fokus ligger på kärnverksamheten. Nöjesproduktioner som bantningsprogram för hundar och dejtingserier för präster, jag är präst, kan med fördel utföras av kommersiella aktörer och skapa utrymme för att vi kan stärka den regionala bevakningen.

Fru talman! Jag noterar avslutningsvis att Kristdemokraternas partistyrelse inför vårt riksting i november förra året skrev följande: Public service fyller också en väldigt viktig funktion som förmedlare av ren samhällsinformation. Det gäller i vardagen men ännu mer i svårare tider, såsom i kris eller krig.

Vi vet i dag, när oron hos oss alla kring hur denna pandemi ska utvecklas, hur värdefull och viktig vår public service är.

Anf. 9 CHRISTER NYLANDER (L):

Fru talman! Låt min inledningsvis säga att det är härligt att höra att så många talar om vikten av medier och kultur i den tid som nu är. De behövs förmodligen mer än någonsin samtidigt som de står inför stora utmaningar. Just då är det som viktigast att slå vakt om frihet och oberoende.

Fru talman! När man lyssnar på debatten här i kammaren men också ute i samhället får man ibland uppfattningen att alla tycker likadant. Det är egentligen bara verklighetsbeskrivningen som skiljer. Du försöker styra, säger den ena. Nej, det gör jag inte, utan det är du som försöker styra, säger den andra. Man ser grandet i den andres öga, men man ser inte bjälken i sitt eget öga.

Fru talman! Låt oss bena ut lite i detta. Det är skillnad på vad man styr som politiker. Säger man till en tidningsredaktion: Ni ska följa miljölagstiftningen, är det okej. Men säger man till en tidning eller en nyhetsredak-

tion: Ni ska granska klimatkrisen ur ett speciellt perspektiv, är det inte okej.

Säger man till teaterchefen att se till att tjejer på scenen inte trakasseras är det okej. Teatern ska följa arbetsmiljölagstiftningen. Men säger man till teaterchefen: Ni ska sätta upp pjäser med feministisk inriktning, är det inte okej. Det är skillnad på vad man styr och vad man inte får lov att styra.

Det är inget konstigt att kräva att medieredaktioner och andra följer lagstiftning. Det som blir fel är när man säger att artiklar, pjäser eller utställningar ska ha en viss politisk tendens. Det är stor skillnad på hur man styr.

Vi ska ha armlängds avstånd mellan politiken och innehållet. Varför är detta så viktigt? Det är för att medier och kultur har en så otrolig inneboende kraft. Människan är nämligen en berättande varelse. Den som har kontroll över berättelserna har också kontroll över hur vi tolkar historien, hur vi ser nuet och vilka drömmar vi har om framtiden.

Den som vill styra framtiden och nuet har väldigt stor nytta av att också ha förmåga att styra de berättande institutionerna, medierna och kulturen. Det är också därför man historiskt och i dag ser hur de som vill ha makt över människor ger sig på just dessa institutioner.

Ett samhälle har inte bara en fysisk infrastruktur i form av vägar och järnvägar. Vi har också en intellektuell infrastruktur. Och den som har kontroll över den intellektuella infrastrukturen, fru talman, har också kontroll över människors tänkande. Den sätter ramar för vad man kan tänka och vad man inte kan tänka.

Det är det vi ser exempel på när några politiker försöker ändra i utställningar. Det är det vi ser exempel på när man försöker påverka medieredaktioner. Det är det vi ser exempel på när man vill stoppa föreläsningar om hbtq-frågor. Det är det vi ser exempel på när man vill styra vilken litteratur biblioteken ska köpa in. Det här är exempel på hur man försöker begränsa människors tankar och leda in dem i en viss riktning. Det är detta vi ska se upp med.

Fru talman! Om man vill ha mer frihet i samhället måste man börja med att värna mediernas frihet och kulturens oberoende.

Anf. 10 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP):

Fru talman! Vilka hot ser vi då mot kulturens och mediernas frihet och oberoende i dag? Christer Nylander var inne på detta lite grann i sitt inlägg.

Vi ser hot och hat mot fria konstnärer och journalister som leder till att den fria kulturen och det fria ordets professionella utövare riskerar att tystna. Vi ser konstnärers och journalisters tuffa arbetsvillkor, låga arvoden, tajta deadlines och omöjliga arbetstider som gör att professionella utövare behöver vända ut och in på sig själva och kanske ändå inte klarar sitt uppehälle.

Vi ser auktoritära strömningar gestaltade i maktrusiga politiker som förstår kulturens och ordens kraft och som därför strävar efter att styra konsten och medierna för att stärka sin egen position och cementera sin egen världsbild.

Fru talman! Det är också ett hårt, ibland oförsonligt, samtalsklimat som inte uppfattas tillåta avvikande röster med det nedslående resultatet att samtal inte längre blir av.

Detta är några av hoten. De har olika karaktär, men slutresultatet är tyvärr detsamma: tystnad. När samtalet, den fria konsten och den ifrågasättande och ibland obekväma journalistiken tystnar är vi alla förlorare. Tystnaden leder till inskränkthet och till intellektuell torftighet. Och då, fru talman, förlorar demokratin sin kraft.

Fru talman! Regeringen har gjort en hel del för att stärka mediernas oberoende och öka deras möjlighet att bedriva professionell journalistik i hela landet. Public services oberoende har stärkts. Vi har säkrat en bred public service som är relevant för alla, vilket är viktigt inte minst så här i kristider.

Press- och mediestödssystemet har reformerats så att mer pengar kommer medierna till del samtidigt som ett nytt stöd för journalistisk bevakning av vita fläckar har införts. Vi har tillsatt en utredning för bland annat grundlagsskydd av public service, och momsens för digitala tidningar har stärkts.

Även inom kulturen har det hänt saker. Vi har tagit steg för att stärka kulturskapares villkor. Den relativt nya museilagen fastställer principen om armlängds avstånd och museernas status som oberoende kunskapsinstitutioner. Myndigheten för kulturanalys har fått ett viktigt uppdrag att undersöka hur principen om armlängds avstånd efterlevs både i den statliga stödgivningen till kulturlivet och inom regionala och kommunala verksamheter.

Detta, fru talman, är viktiga steg. Jag är beredd att ta ytterligare steg för att stärka kulturens frihet och mediernas oberoende, och jag ser mycket fram emot denna fortsatta debatt.

Anf. 11 LOTTA FINSTORP (M) replik:

Fru talman! Begreppet mediemångfald nämns ofta av de flesta partier i den här kammaren. En välfungerande mediemångfald kan bara uppnås med rättvisa och tydliga regler och en balans mellan statliga bolag som driver verksamhet och den fristående kommersiella mediesektorn. Här blir det ett observandum för politiken att vara uppmärksam på så att balansen inte rubbas.

Det finns en sak som många från medierna ute i landet hör av sig till mig om. Det är den nya returpappersförordningen. Den måste hejdas och upphävas. Det är absurt att ålägga den tyngda mediebranschen denna pålaga, som fullt utbyggd skulle kosta 465 miljoner kronor för branschen. Då ska man också veta att återsamlingsgraden i Sverige redan är 90 procent över tid. Det här vill jag gärna få ett svar på.

Anf. 12 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP)

replik:

Fru talman! Jag vill börja med att säga att jag delar Lotta Finstorps bild av att mediemångfalden är helt central. Vi behöver en bred public service, och vi behöver också en mångfald av oberoende kommersiella medier. Det gäller inte minst papperstidningar och nyhetsmedier i skrift som har möjlighet att nå ut till alla runt om i vårt land som kanske inte har de digitala möjligheter som många av oss andra har.

Vad gäller pappersinsamlingsfrågan är det något som medierna har uppmärksammat också mig på. Vi måste hitta en balans mellan bra insamlingsssystem så att vi ökar insamlingsgraden av alla fraktioner, även

papperstidningar. Men vi måste såklart också fortsätta att stärka journalistiken i Sverige. Där har regeringen sagt att vi kommer att fortsätta att jobba för att göra just detta. Frågan om papperstidningsförordningen är någonting som fortfarande är under beredning, och vi är medvetna om hur viktig frågan är för medierna.

Anf. 13 LOTTA FINSTORP (M) replik:

Fru talman! Låt oss fortsätta med mediemångfalden. Jag vet att det finns ett förslag från tidningsutgivare och andra om medie- och presstödet till de mindre tidningarna. De får stödet utbetalt en gång i månaden. Om man i stället kunde betala ut det för hela året nu när det är ett sådant akut läge skulle tidningarna kanske överleva. Vi ute i landet behöver våra mindre tidningar.

Anf. 14 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP) replik:

Fru talman! Coronakrisen har verkligen visat på vikten av oberoende medier som når ut till alla. Jag träffade företrädare för mediebranschen häromdagen, och jag har tagit emot många olika typer av förslag på hur vi kan underlätta för dem i denna akuta situation. Vi håller på och tittar på dem nu, och det här är ett av de förslag som har varit uppe.

Anf. 15 ARON EMILSSON (SD) replik:

Fru talman! Tack, kulturministern, för en viktig och så här långt konstruktiv debatt om hur vi kraftsamlar och nationellt håller ihop för kultur- och civilsamhället i dessa tider!

Jag vill beröra en fråga som handlar just om ett fritt, mångsidigt och oberoende medielandskap. Vi ser att ett fåtal stora internationella kommersiella företag har allt större kontroll över alltmer av vår demokratiska infrastruktur. Det handlar om Facebook, Google, Youtube och andra stora jättar som inte bara har förmåga att samla in big data, som det kallas, utan som också har möjlighet att styra vilka röster som får höras eller inte höras i det breda flödet i sociala medier och så vidare.

Hur ser ministern på den här problematiken och på den begränsning av mediefrihet som den faktiskt också kan innebära?

Anf. 16 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP) replik:

Fru talman! Det är ett viktigt perspektiv som Aron Emilsson lyfter. Jag tror att de globala mediejättarnas ställning och förutsättningar kommer att behöva diskuteras mer.

Det gäller till exempel nu när vi har situationen med corona och när annonsmarknaden sviktar för många av våra inhemska papperstidningar och nyhetsmedier. Då lyfts frågan – och den har också kommit till mig – om till exempel beskattning av dessa globala jättar. Det är någonting som vi jobbar med från regeringens sida inom ramen för OECD för att försöka hitta ett rimligt system för.

Det har också lyfts fram vilket ansvar man har för till exempel hat, hot och lagöverträdelser. Vi ser hur flera av aktörerna har tagit ett större ansvar för att få bort rena lagöverträdelser, och det tror jag är viktigt. Samtidigt

ska vi balansera det hela, och det är viktigt att säga att yttrandefriheten naturligtvis är helt fundamental i Sverige.

Prot. 2019/20:95
27 mars

*Särskild debatt om
mediernas och
kulturens oberoende*

Anf. 17 ARON EMILSSON (SD) replik:

Fru talman! Tack för svaret! Då kopplar jag på en annan fråga som handlar om mediepolitiken. Den gäller just public service.

Vi har under debatten så här långt hört flera stämma in i att samtal inte är censur utan att det snarare kan vara motsatsen till censur. Det är en mening jag delar och som jag tidigt uttalade efter den uppmärksammade inbjudan av public service-bolagen till kulturutskottet.

Är det ministerns mening att vi kan diskutera sändningstillståndet, som redan i dag innehåller utbud och innehåll, utan att kalla samtal för censur?

Anf. 18 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP)
replik:

Fru talman! Vi kommer absolut att ha en politisk diskussion om sändningstillstånden. Den var väldigt intensiv under året som gick. Det var olika uppfattningar, och jag är glad att vi landade där vi gjorde.

Sedan vidhåller jag att det är fel att kalla till sig public services chefer för att man har synpunkter på enskilda program och liknande. Jag tror att det är viktigt att man håller armlängds avstånd mellan riksdagspolitiken och public service. Självklart ska det finnas kontaktytor för att kunna få svar på frågor och liknande och för att föra en dialog men inte utifrån enskilda synpunkter om publiceringar.

Anf. 19 LAWEN REDAR (S):

Fru talman! Den här debatten påkallades efter det att Sverigedemokraterna begärde att public service-bolagens chefer skulle kallas till riksdagens kulturutskott eftersom Sverigedemokraterna tycks vilja styra programinnehåll och anmärka på programledare för deras eventuella politiska hållning.

En rad andra politiska händelser hade också skett i samband med detta. Sofia Lenninger, före detta kultur- och bibliotekschef i Sölvesborgs kommun, skrev i DN Debatt att hon fick lämna sin tjänst för att hon motsatte sig Sverigedemokraternas lagstridande policy att begränsa bibliotekens service för personer med andra modersmål än svenska.

Ett annat exempel är den polisanmälan som upprättats mot Norrköpings stadsmuseums utställning.

Ett tredje exempel är de 26 chefer som slutat i Hörby kommun sedan Sverigedemokraterna tog över styret för ett år sedan. Medarbetare vittnar i olika tidningar om trakasserier och försök att etablera en tystnadskultur.

Fru talman! Exemplet blir alltmer allvarliga, och dessvärre tycks de bli allt fler. Aron Emilsson står i talarstolen här och talar om mångsidighet och att detta ska prägla kultur- och medielivet. Men där Sverigedemokraterna styr inskränker man faktiskt detsamma.

Vi socialdemokrater kan inte nog understryka hur viktigt det är att vi har ett fritt kulturliv och betydelsen av oberoende journalistisk – särskilt i tider som dessa.

Sverigedemokraternas agerande här under hösten men också fortsatt i de nämnda kommunerna bör ses som en tydlig varningsflagga. Frågan är

om Moderaterna och Kristdemokraterna härefter kommer att skärpa sin vaksamhet gentemot Sverigedemokraterna.

Fru talman! Samhälleligt befinner vi oss just nu i en helt annan situation än den som påkallade den här debatten. Världen bekämpar en pandemi, och Sverige utgör inget undantag. Landets alla publika verksamheter uppbär nu långtgående ekonomiska konsekvenser av detta, men trots detta har kulturen och idrotten i Sverige ställt upp, och för det ska de ha ett erkännande och ett tack.

Anf. 20 ARON EMILSSON (SD) replik:

Fru talman! Jag är, som tidigare student i historia och statsvetenskap, vän av källkritik. Jag kan börja med att upplysa alla som tittar på och följer den här debatten att Sverigedemokraterna aldrig har kallat public service-bolagens chefer till kulturutskottet. Däremot riktade vi ett önskemål om att presidiet i kulturutskottet skulle behandla frågan och sedan ha en diskussion och överläggning om den med utskottet. Att man sedan kanske väljer att frånga riksdagsordningen och diskutera frågan i medierna snarare än i utskottet ger jag inga vidare kommentarer om mer än att det kan uppfattas som anmärkningsvärt.

Anf. 21 LAWEN REDAR (S) replik:

Fru talman! Och jag har juristexamen och har nogsamt gått igenom vad det var Sverigedemokraterna gjorde. Man önskade att public service-cheferna skulle kallas till utskottet för att man hade anmärkningar på programinnehåll och programledares olika politiska hållningar. Mot bakgrund av det ville presidiet inte gå vidare med ärendet, vilket är helt riktigt.

Därför är också min fortsatta fråga hur Sverigedemokraterna ska leva upp till sin önskan om mångsidighet när man nu vill anmärka på programinnehåll och programledares eventuella politiska hållningar.

Anf. 22 ARON EMILSSON (SD) replik:

Fru talman! Tack, Lawen Redar, för att jag får möjlighet att förtydliga detta ännu en gång!

Jag tror på samtal, och jag tror på att samtal är motsatsen till censur. Det är vårt bidrag till mångsidigheten. Jag hoppas också att socialdemokratin kan inse värdet av att fler nya, starka röster inom kultur- och medielivet kan komma till tals och att man kan låta en fri debatt blomstra och inte kvävas av för många pekpinor och von oben-attityd.

Jag tror att en demokrati kräver ett fritt meningsutbyte.

Anf. 23 LAWEN REDAR (S) replik:

Fru talman! I dessa dagar har jag fått många mejl från äldre som jättegärna vill ha ett starkare kulturutbud i public services playtjänster när de sitter hemma i karantän.

Mot bakgrund av globalisering, digitalisering och teknikutveckling tror jag att det är hög tid att vi verkligen förstärker den mediepolitiska debatten om hur vi kan finansiera och stötta svenska medier i den tid som vi nu befinner oss i. Jag tror helt klart att vi kommer att behöva förstärka det svenska medieutbudet.

Anf. 24 LOTTA FINSTORP (M):

Fru talman! De fria konsterna är ett av våra viktigaste medel för att värna yttrandefriheten. Vi ser med stor oro på all sorts radikaliserings och extremism med antidemokratiska förtecken oavsett om den är religiös eller politisk. Kulturpolitiken kan i dessa sammanhang bidra till ökad dialog, ett gott samtal och kunskapspridning. Kulturen angår alla. Det är en fråga om bildning och en förutsättning för demokratin. Men den ger oss också verktyg att utforska vilka vi själva är som människor och vilket sammanhang vi befinner oss i. Jag uppskattar kulturen som en utmärkt väg till social inkludering. Kulturen är inget eget stuprör utan är det kitt som håller oss människor samman och bygger broar mellan oss.

Fru talman! Att skapa goda förutsättningar för konsten och kulturen handlar också om att belysa hur kulturpolitiken hänger samman med alla andra politikområden. Vi måste se kulturen i ett tvärsektorieellt sammanhang, och här finns mycket mer att göra.

De kulturpolitiska målen som fastställdes 2009 anger vilken riktning som staten ska peka ut för kulturpolitiken. Kulturen ska vara en utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund – detta måste vi värna varje dag – men tolkningsutrymmet verkar vara väldigt stort.

För Moderaterna är det självklart att förhållningssättet med armlängds avstånd mellan politiken och kulturens utövare innebär det mest grundläggande, det vill säga att konsten ska vara fri och fredas från politisk klåfingrighet.

Förhållningssättet med armlängds avstånd måste vara en realitet. Staten ska inte gå in och styra och villkora. Men jag undrar om armen håller på att krympa.

Anf. 25 ARON EMILSSON (SD):

Fru talman! Konfliktlinjen mellan oss och andra partier inom kulturpolitiken ligger i att vi i många avseenden har en bredare kultursyn och tar hänsyn till de olika kulturbegreppen, deras egenvärde och instrumentella värden och egenskaper. Vi vill se kulturens alla nyanser.

Kultur handlar till stor del om kommunikation, och det blir märkligt när januaripartierna i ord säger sig framför allt se till kulturens inneboende värde samtidigt som man i handling nyttjar kulturens instrumentella värden. Konstens möjlighet att utmana, provocera och hjälpa människor att växa är instrumentella värden, och att främja provocerande konst är att främja ett särskilt kulturellt instrumentellt värde. Det kan vi bara konstatera.

För oss är det tydligt att både det humanistiska och det antropologiska kulturbegreppet måste diskuteras inom kulturpolitiken. Vi reflekterar över kulturens olika dimensioner och dimensionernas vikt för kommunikation. Det finns ingen motsättning mellan kulturens sammanhållande och demokratiska värden eftersom kommunikation är en förutsättning för demokrati. Vi måste förstå varandra för att kunna fatta bra beslut för Sverige. Det är tydligt att vi samlas kring symboler i tider av kris och oro. Allt fler byter nu ut partisymbolen mot svenska flaggan på kavajslaget, och regeringen talar numera framför svenska flaggan och inte EU:s. Det är positivt att vi politiker samlas kring våra gemensamma symboler i den svåra kris som landet nu befinner sig i.

Konflikten i debatten om den konstnärliga friheten och om mediernas frihet ligger för oss till viss del i expertväldet där andra partier vill låta professionen fatta beslut om hur de offentliga medlen för konst och medier ska användas. För oss är det tydligt att vi vid sidan av det behöver förstärka den demokratiska förankringen. Medielandskapet behöver bli friare för att kunna belysa fler perspektiv och världens komplexitet. Det innebär ett mindre långsiktigt beroende av offentliga medel för kommersiella aktörer och nya system för att stärka saklighet, transparens och relevans då människor själva kan välja vilka kulturella värden och perspektiv de vill belysa. Med en beslutsordning som i sig stärker sammanhållningen blir det ett ”vi” och inte ett ”dom”.

Anf. 26 CHRISTER NYLANDER (L) replik:

Fru talman! Jag tror att Aron Emilsson var inne på någonting väldigt intressant när han sa att Sverigedemokraternas kultursyn skiljer sig från andras. I nästa steg sa han att Liberalerna och andra är instrumentella därför att vi vill använda kulturen och se den som ett sätt att befria människor och utmana tankar.

Min fråga är: Är det inte instrumentellt också att vilja använda kulturen för att sammanhållningen i Sverige ska stärkas?

Anf. 27 ARON EMILSSON (SD) replik:

Fru talman! Svar ja.

Anf. 28 CHRISTER NYLANDER (L) replik:

Fru talman! Då kommer vi tillbaka till detta att jag anser att min egen styrning är rätt och att andras styrningar är fel. Det är precis den tanken Aron Emilsson och Sverigedemokraterna har: De vill använda kulturen till att styra åt det håll som de vill att människor ska tänka. Bara det stärker det svenska, bara det stärker sammanhållningen är det rätt. Men utmanar man människor att tänka fritt, då är det fel.

Det är det som är den stora skillnaden. Jag vill ha ett fritt kulturliv och fria medier. Sverigedemokraterna vill använda kulturen mer till att styra människors tankar.

Anf. 29 ARON EMILSSON (SD) replik:

Fru talman! Är det några som har tänkt fritt i kulturdebatten de senaste åren bör det vara Sverigedemokraterna som kommer in med nya perspektiv som kan debatteras i denna kammare. Det borde väl vara oerhört positivt för kulturdebatten i så fall.

Jag tror också på ett fritt och mångsidigt kulturliv och att en provocerande och fri konst kan finnas vid sidan av det offentligas ansvar att faktiskt stärka medborgardialog och den folkliga förankringen. Vi måste sluta se det här som separata stuprör, som om folklig förankring och medborgardialog är en sak och professionens vilja är en annan. Förtroendevalda, folkvalda och profession behöver gå hand i hand.

Anf. 30 ALIREZA AKHONDI (C):

Fru talman! Den fria kulturen och fria medier handlar i grunden om vår grundlagsstadgade yttrandefrihet. Vikten av en mångfald av perspektiv, av

reflektioner, av källkritik och av bildning är alltid stor för ett väl fungerande samhälle.

Inte minst blir detta tydligt i en samhällskris som den vi nu befinner oss i. Vi människor har ett behov av kultur och en bredd av informationskanaler. Det upphör inte i kristider. Tvärtom ser vi hur den kreativitet och det engagemang som nu växer fram är fantastiskt välgörande för många av oss. Kulturarbetare och institutioner hittar nu digitala vägar för att nå en bred publik i dessa tider när vi inte bör träffas så många på samma plats.

Fru talman! I vissa länder och också i Sverige försöker nationalistiska och populistiska partier och ledare sakta men säkert undergräva tilliten till vår liberala demokrati genom att angripa mediernas oberoende och kulturella institutioner. Det är en skrämmande utveckling som jag och Centerpartiet kommer att motverka med all den kraft som finns i vårt parti.

Kulturen har ett stort värde för oss människor i sin egen rätt. Den ska inte styras för att påverka ett samhälle åt ett särskilt håll. Vi behöver offentlig finansiering för att alla i samhället ska ha tillgång till kulturen, men man måste fritt få vrida och vända på perspektiven i sina konstnärliga verk och processer.

Fru talman! Ett brett och fritt kulturliv i hela landet tillsammans med fler fria medier är viktigt och på många sätt helt avgörande för en fungerande demokrati.

Tack för ordet, och ta hand om varandra!

Anf. 31 HANNA GUNNARSSON (V):

Fru talman! En stor del av den här debatten handlar ju om public service. För Vänsterpartiet är public service hela landets och alla invånares bolag. Det ska finnas någonting för alla, från de minsta till de äldsta. Det ska spegla hela landet. Man ska kunna känna igen sig. Man ska få höra sin dialekt i de olika public service-kanalerna. Man ska kunna få se människor och livsöden som man kan identifiera sig med. Man ska också kunna ta del av stora kulturarrangemang, till exempel galor, i public service. Om någonting händer ska man också veta vart man kan vända sig om man behöver snabb information som är granskad.

Vi kommer aldrig allihop att vara nöjda med allting som skrivs i tidningarna eller som sänds på tv och i radio. Men vi som folkvalda och vi som tillhör politiska partier har ett stort ansvar att inte undergräva förtroendet för public service genom att lyfta egen ideologisk kritik eller uttrycka stor misstro mot mediernas eller journalisternas oberoende.

Fru talman! Vi befinner oss i ett allvarligt krisläge, vilket väldigt många debattörer såklart har tagit upp i dag. I sådana tider är det otroligt viktigt att medierna och befolkningen är duktiga på källgranskning och inte sprider vidare felaktigheter eller myter.

Det har kommit rapporter om att det under situationen med coronaviruset finns både mytbildning och en dålig källgranskning i många medier. För mig som vanligtvis sitter i försvarsutskottet är det här en väldigt viktig fråga. Vi måste kunna ha ett samhälle där vi är kritiska mot det som skrivs och också är duktiga på att källgranska och leta upp information.

Det är min avslutande uppmaning: Var alltid källkritisk! Sprid inte myter vidare!

Prot. 2019/20:95

27 mars

*Särskild debatt om
mediernas och
kulturens oberoende*

Anf. 32 HANS EKLIND (KD):

Fru talman! Vi kristdemokrater har de senaste veckorna lagt fram en rad skarpa förslag för att hjälpa till bland de krisande företagen i Sverige. Vi har bland annat lyft fram mediehusens situation, där annonsintäkterna nu försvunnit snabbt i ett läge när journalisterna verkligen behövs mer än någonsin.

Där har vi nu ett förslag som vi hoppas att regeringen och dess stödpartier ska anamma, nämligen ett lönestöd för tidningar. Det är viktigt att vi gör någonting, och det är viktigt att vi gör någonting snabbt.

Jag ersätter i dag vår kulturpolitiska talesperson Roland Utbult som tyvärr är sjuk och sängliggande och därför inte kan närvara.

Den debatt som vi har i dag handlar inte bara om medier utan också om kultur. Jag tänkte därför läsa upp vad Roland Utbult skrev i en debattartikel alldeles nyligen, där han lyfter fram båda dessa perspektiv i en av kvällstidningarna: "Som kulturpolitisk talesperson för Kristdemokraterna höjer jag gärna rösten. Mediernas oberoende ska värnas och hela kulturlivet ska stå fritt!"

Inför den här debatten satt jag naturligtvis och funderade över vad kultur är. Det är väldigt svårt att sammanfatta. För många av oss tror jag att en konsert, en bok, ett tv-program eller en musiklektion är ett konkret uttryck för vad kulturen kan vara i din och min vardag.

Men jag vill på något sätt ändå beröra vad som är grund för kulturen. Vi kristdemokrater anser att kulturen hjälper dig och mig att vidga vår verklighet och vår fantasi. Kulturen hjälper oss att växa som empatiska människor, och därför är den en viktig del av ett sammanhållet samhälle.

Kulturen, precis som moralen, håller ihop gemenskaper. Den är med och skapar förutsättningar för ett gott samhälle. Det politiska målet måste därför vara att stödja, inte att styra, och ge alla människor möjligheter att delta i ett starkt och oberoende kulturliv.

Anf. 33 CHRISTER NYLANDER (L):

Fru talman! Det är några som har tagit upp diskussionen om att samtal inte är samma sak som censur. Jag håller verkligen med om det. Men det är klart att när man har pengapåsen i ena handen och lagstiftningsmakten i den andra måste man vara väldigt försiktig också vid samtal eftersom man då har en påverkansmöjlighet som är rätt stor.

Har man stor makt och stor styrka måste man såklart vara särskilt försiktig. Det gäller kanske särskilt i det läge som vi befinner oss i just nu, där många nationalpopulistiska krafter och andra krafter i världen rör sig framåt och försöker begränsa kulturen och medier. Det händer i Europa, och det händer i Sverige.

Man måste vara särskilt försiktig i ett läge där det finns de som säger: Måla över den där konstnärens verk, för det gillar vi inte! Ta bort de där böckerna från biblioteket, för vi gillar dem inte! Ha rätt vinkel i reportaget!

Fru talman! Vi måste göra mer för att stärka friheten och oberoendet för medier och kultur. Vi måste upprätthålla armlängds avstånd. Vi måste ha en ökad ekonomisk mångfald så att man inte är beroende bara av en enda pengapåse. Man måste kunna vända sig till någon annan i det fall man vill göra någonting som inte uppskattas av den som finansierar en i första hand.

Vi måste ha en politisk debatt. Därför får jag tacka så mycket för den debatt vi har haft i dag. Den har varit viktig, och vi måste fortsätta ha den debatten.

Vi politiker måste skärpa oss. Vi måste fatta att vi har makt, och folk kommer att påverkas av oss. Därför ska vi vara extra försiktiga när vi utövar denna makt och när vi samtalar om vad vi tycker ska ske i kulturvärlden.

Fru talman! Jag vill avslutningsvis säga att den politiker som tvunget vill ha åsikter om konstverk eller böcker kan hellre själv bli konstnär eller författare än att försöka använda den politiska makten till att påverka.

Anf. 34 LOTTA FINSTORP (M) replik:

Fru talman! Jag vill passa på och tacka för initiativet till debatten.

Den diskussion vi för här i dag borde vi föra oftare och mer seriöst i vårt land. Det är mycket alarmerande när diskussionerna tystnar i en demokrati.

Jag vill passa på att ställa en fråga till Christer Nylander, representant för ett av januaripartierna. Många ringer och är oroliga: När kommer pengarna?

Anf. 35 CHRISTER NYLANDER (L) replik:

Fru talman! Just nu är problemet runt om i Sverige att pengarna inte verkar komma någonstans. Det är många som har problem. Företag får inte betalt, tidningar får inte annonsintäkter, frilans- och kulturarbetare får se allt avbokas och biografier stänger.

Vi har i januaripartierna tagit denna fråga på stort allvar, och vi har redan infört ett stort paket för kultur och idrott. Pengarna ska komma ut så fort det är möjligt i samhället så att de gör så stor nytta som möjligt. Det ska ske via expertmyndigheterna så att pengarna sätts in där de behövs.

Anf. 36 LOTTA FINSTORP (M) replik:

Fru talman! Jag vill skicka med att det är viktigt att det sker så fort som möjligt. Kulturen ska vara fri, och det ska inte finnas politiska pekpinnar om hur pengarna ska fördelas.

Anf. 37 CHRISTER NYLANDER (L) replik:

Fru talman! Så mycket som möjligt, så fort som möjligt och så fritt som möjligt. Om det är vi helt överens.

Anf. 38 ARON EMILSSON (SD) replik:

Fru talman! Jag vet att Liberalerna har kännetecknats av att vara ett frihetligt bildningsparti som står för kunskap och bildning. Jag tror i grunden att Christer Nylander står för detta.

När man väljer att kroka arm och stödja Miljöpartiet som regeringsparti och styrande över kulturpolitiken, problematiserar Christer Nylander på något sätt över utvecklingen mot debattmuseer, som även liberaler har uttryckt det i fria medier de senaste två åren?

Anf. 39 CHRISTER NYLANDER (L) replik:

Fru talman! Jag tycker att det är problematiskt och felaktigt att försöka styra politik och medier, oavsett från vilket håll det görs. Därför står jag

upp för ökad frihet och armlängds avstånd. Det var också en av anledningarna till att jag tyckte det var riktigt av Liberalerna att stödja den överenskommelse som gjordes med regeringen. Det hade varit mycket värre om Sverigedemokraterna hade fått ett avgörande inflytande i Sveriges riksdag, inte minst i fråga om kulturen och medierna.

Anf. 40 ARON EMILSSON (SD) replik:

Fru talman! Så Nylander menar ändå att det är ett problem i dag att allt fler kunskapsinstitutioner – museer, kulturskolor – omformas till att driva normerande verksamhet? Deras arbete utgår ändå från att det finns ett parti som råder över kulturpolitiken i landet, som inte minst av partierna i kamraren har en instrumentell syn på att anlägga ett raster över kulturpolitiken i sin helhet.

Anf. 41 CHRISTER NYLANDER (L) replik:

Fru talman! När man tycker att det finns en norm som styr kunskapsinstitutioner och bildningsinstitutioner är inte svaret på den kritiken att föra fram en annan norm, utan svaret är att öka friheten.

Anf. 42 HANS EKLIND (KD) replik:

Fru talman! Jag vill rikta ett stort tack för initiativet som Liberalerna och Christer Nylander har tagit. Vi har fått stå här i dag och samtala om medier och kultur. Det är detta jag tänker är själva poängen.

Varför jag ändå begärde ordet är att jag upplevde att Christer Nylander misstänkliggjorde öppenheten för samtalet, som även vi kristdemokrater står för, om hur public service lever upp till det uppdrag som vi båda som folkvalda politiker har gett dem.

Anf. 43 CHRISTER NYLANDER (L) replik:

Fru talman! Jag misstänkliggör inte, utan jag vill att vi som politiker ska vara medvetna om att när vi deltar i den typen av samtal har vi mer makt än andra. Det beror på att vi har möjlighet att använda lagstiftning och budget.

När man har mer makt ska man vara mycket försiktig.

Anf. 44 HANS EKLIND (KD) replik:

Fru talman! Då kan jag konstatera att liberaler och kristdemokrater är helt ense härvidlag.

Jag vill bara än en gång understryka att Kristdemokraterna, och därmed jag, anser att censur aldrig lever bra i en kultur där vi samtalar, diskuterar och visar respekt för varandras åsikter och där vi vågar problematisera när läge ges.

Det är tystnaden som är den stora fienden mot den fria kulturen och medierna.

Anf. 45 CHRISTER NYLANDER (L) replik:

Fru talman! Jag håller helt med Hans Eklind om detta.

Jag kan möjligen tillägga att vi också måste problematisera risken för självcensur. Av det skälet är det viktigt att vi politiker är försiktiga därför att vi har makt och pengar. Då finns risken att andra anpassar sig efter våra

synpunkter och funderingar. Därför ska vi politiker vara mycket försiktiga när vi uttalar oss i olika sakpolitiska frågor.

Prot. 2019/20:95
27 mars

Anf. 46 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP):

Fru talman! Jag vill börja med att tacka alla ledamöter för debatten. Det är viktigt att vi diskuterar kulturpolitik i kammaren, och det är viktigt att ha en levande debatt om kulturens frihet och armlängds avstånd generellt. Det är också viktigt att vi för den debatten på ett hederligt sätt.

Jag vill lyfta upp ett annat perspektiv som handlar om konstens frihet. I debatten hörs ibland röster för att lösningen för en fri kultur är avsaknad av offentlig finansiering. Det skulle lösa problemet. Här vill jag lyfta upp att ett alltför starkt ensidigt beroende oavsett om det är till staten, till marknaden eller till privata finansiärer inte är bra. Vi måste verka för en bred finansieringsbas för kulturen och naturligtvis för en mediemångfald. För detta är den offentliga kulturpolitiken viktig.

Vi ska inte abdikera. Vi fyller en stark och viktig funktion för att värna den konstnärliga friheten på så många sätt.

Den särskilda debatten var härmed avslutad.

*Särskild debatt om
mediernas och
kulturens oberoende*

§ 2 Justering av protokoll

Protokollet för den 6 mars justerades.

§ 3 Anmälan om sammansatt utrikes- och försvarsutskott

Från sammansatta utrikes- och försvarsutskottet hade följande skrivelse kommit in:

Sammansatt utrikes- och försvarsutskott

1 bil.

Utrikesutskottet och försvarsutskottet har jämlikt 7 kap. 7 § riksdagsordningen i separata beslut den 12 mars 2020 och den 19 mars 2020 kommit överens om att genom deputerade i ett sammansatt utskott gemensamt bereda proposition 2019/20:86 *Svenskt deltagande i militär insats för stärkt säkerhet i Mali* samt ev. följdmotioner och proposition 2019/20:110 *Operativt militärt stöd mellan Sverige och Finland* samt ev. följdmotioner.

Till deputerade och suppleanter i det sammansatta utskottet har utsetts de i bifogade förteckning upptagna riksdagsledamöterna.

Det sammansatta utskottet, som benämns sammansatta utrikes- och försvarsutskottet (UFöU), har vid konstituerande sammanträde den 26 mars 2020 utsett följande presidium:

Kenneth G Forslund (S), ordförande

Pål Jonson (M), vice ordförande

Stockholm den 26 mars 2020

Martin Brothén

Kanslichef utrikesutskottet

Lars Franzén

Kanslichef försvarsutskottet

Sammansatta utrikes- och försvarsutskottet
Sammansättning fr.o.m. 2020-03-26 t.o.m. 2020-06-11

Deputerade

1. Kenneth G Forslund (S)
2. Pål Jonson (M)
3. Niklas Karlsson (S)
4. Hans Wallmark (M)
5. Björn Söder (SD)
6. Sara Heikkinen Breitholtz (S)
7. Kerstin Lundgren (C)
8. Hanna Gunnarsson (V)
9. Jörgen Berglund (M)
10. Sven-Olof Sällström (SD)
11. ClasGöran Carlsson (S)
12. Lars Adaktusson (KD)
13. Heléne Björklund (S)
14. Joar Forssell (L)
15. Caroline Nordengrip (SD)
16. Janine Alm Ericson (MP)
17. Hans Rothenberg (M)

Suppleanter

1. Olle Thorell (S)
2. Alexandra Anstrell (M)
3. Paula Holmqvist (S)
4. Margareta Cederfelt (M)
5. Markus Wiechel (SD)
6. Pyyri Niemi (S)
7. Daniel Bäckström (C)
8. Håkan Svenneling (V)
9. Jessika Roswall (M)
10. Roger Richthoff (SD)
11. Mattias Ottosson (S)
12. Mikael Oscarsson (KD)
13. Annika Strandhäll (S)
14. Allan Widman (L)
15. Ludvig Aspling (SD)
16. Elisabeth Falkhaven (MP)
17. Magnus Ek (C)
18. Anders Österberg (S)
19. Marlene Burwick (S)
20. Kalle Olsson (S)
21. Alexandra Völker (S)
22. Magdalena Schröder (M)
23. Tobias Billström (M)
24. Karin Enström (M)
25. Johan Forssell (M)
26. Annicka Engblom (M)
27. Amir Adan (M)
28. Lars Andersson (SD)
29. Tobias Andersson (SD)
30. Staffan Eklöf (SD)
31. Yasmine Eriksson (SD)
32. Linda Modig (C)
33. Lars Thomsson (C)
34. Yasmine Posio (V)
35. Lotta Johnsson Fornarve (V)
36. Robert Halef (KD)
37. Ingemar Kihlström (KD)
38. Fredrik Malm (L)
39. Maria Nilsson (L)
40. Karolina Skog (MP)
41. Rasmus Ling (MP)
42. Maria Gardfjell (MP)

Skrivelsen lades till handlingarna.

§ 4 Anmälan om subsidiaritetsprövning

Prot. 2019/20:95

27 mars

Andre vice talmannen anmälde att utdrag ur prot. 2019/20:24 för torsdagen den 26 mars i ärende om subsidiaritetsprövning av EU-förslag hade kommit in från försvarsutskottet.

§ 5 Anmälan om granskningsrapport

Andre vice talmannen anmälde att följande granskningsrapport hade kommit in från Riksrevisionen och överlämnats till näringsutskottet:
RiR 2020:8 Kommerskollegiums arbete mot handelshinder – informationsinhämtningens avgörande betydelse

§ 6 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

Propositioner

2019/20:138 och 142 till finansutskottet

Skrivelse

2019/20:121 till socialutskottet

Motioner

2019/20:3518 till socialutskottet

2019/20:3513 och 3514 till utrikesutskottet

2019/20:3512 och 3517 till försvarsutskottet

§ 7 Anmälan om fråga för skriftligt svar

Följande fråga för skriftligt svar hade framställts:

den 26 mars

2019/20:1122 Mikrobryggeriers situation under coronakrisen

av *Angelica Lundberg* (SD)

till socialminister *Lena Hallengren* (S)

§ 8 Kammaren åtskildes kl. 10.10.

Sammanträdet leddes av andre vice talmannen.

Vid protokollet

INGVAR MATTSON

/Olof Pilo

Innehållsförteckning

§ 1 Särskild debatt om mediernas och kulturens oberoende	1
Anf. 1 CHRISTER NYLANDER (L)	1
Anf. 2 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP).....	1
Anf. 3 LAWEN REDAR (S).....	2
Anf. 4 LOTTA FINSTORP (M)	3
Anf. 5 ARON EMILSSON (SD).....	4
Anf. 6 ALIREZA AKHONDI (C).....	5
Anf. 7 HANNA GUNNARSSON (V)	6
Anf. 8 HANS EKLIND (KD)	7
Anf. 9 CHRISTER NYLANDER (L)	7
Anf. 10 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP).....	8
Anf. 11 LOTTA FINSTORP (M) replik	9
Anf. 12 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP) replik	9
Anf. 13 LOTTA FINSTORP (M) replik	10
Anf. 14 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP) replik	10
Anf. 15 ARON EMILSSON (SD) replik	10
Anf. 16 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP) replik	10
Anf. 17 ARON EMILSSON (SD) replik	11
Anf. 18 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP) replik	11
Anf. 19 LAWEN REDAR (S).....	11
Anf. 20 ARON EMILSSON (SD) replik	12
Anf. 21 LAWEN REDAR (S) replik.....	12
Anf. 22 ARON EMILSSON (SD) replik	12
Anf. 23 LAWEN REDAR (S) replik.....	12
Anf. 24 LOTTA FINSTORP (M).....	13
Anf. 25 ARON EMILSSON (SD).....	13
Anf. 26 CHRISTER NYLANDER (L) replik	14
Anf. 27 ARON EMILSSON (SD) replik	14
Anf. 28 CHRISTER NYLANDER (L) replik	14
Anf. 29 ARON EMILSSON (SD) replik	14
Anf. 30 ALIREZA AKHONDI (C).....	14
Anf. 31 HANNA GUNNARSSON (V)	15
Anf. 32 HANS EKLIND (KD)	16
Anf. 33 CHRISTER NYLANDER (L)	16
Anf. 34 LOTTA FINSTORP (M) replik	17
Anf. 35 CHRISTER NYLANDER (L) replik	17
Anf. 36 LOTTA FINSTORP (M) replik	17
Anf. 37 CHRISTER NYLANDER (L) replik	17
Anf. 38 ARON EMILSSON (SD) replik	17
Anf. 39 CHRISTER NYLANDER (L) replik	17
Anf. 40 ARON EMILSSON (SD) replik	18
Anf. 41 CHRISTER NYLANDER (L) replik	18

Anf. 42 HANS EKLIND (KD) replik.....	18	Prot. 2019/20:95
Anf. 43 CHRISTER NYLANDER (L) replik	18	27 mars
Anf. 44 HANS EKLIND (KD) replik.....	18	-----
Anf. 45 CHRISTER NYLANDER (L) replik	18	
Anf. 46 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP).....	19	
§ 2 Justering av protokoll.....	19	
§ 3 Anmälan om sammansatt utrikes- och försvarsutskott.....	19	
§ 4 Anmälan om subsidiaritetsprövning	21	
§ 5 Anmälan om granskningsrapport	21	
§ 6 Ärenden för hänvisning till utskott	21	
§ 7 Anmälan om fråga för skriftligt svar	21	
§ 8 Kammaren åtskildes kl. 10.10.....	21	